

One good turn deserves another!

8

8.1 **one good turn deserves another** (phr) = przy-
sługa za przysługę (odpłaci dobrym za dobro)

Lead-in (str. 96)

- 8.2 **surgery** /sɜːʃdʒəri/ (n) = gabinet lekarski
Der.: surgeon (n) = chirurg
- 8.3 **relief worker** (phr) = pracownik organizacji
humanitarnej
- 8.4 **broken arm** (phr) = złamana ręka
- 8.5 **cast** /kɑːst/ (n) = opatrunek gipsowy, gips
- 8.6 **refugee camp** (phr) = obóz dla uchodźców
- 8.7 **patient** /peɪʃənt/ (n) = pacjent
Nurses look after patients in hospitals.
- 8.8 **wait one's turn** (phr) = czekać na swoją kolej
- 8.9 **queue** /kjuː/ (n) = kolejka
- 8.10 **starving** /stɑːvɪŋ/ (adj) = very hungry/
bardzo głodny, umierający z głodu
Der.: starvation (n) = głód
- 8.11 **check-in desk** (phr) = recepcja
*Tom went to the check-in desk to ask for
the key to his room.*
- 8.12 **uniform** /juːnɪfɔːrm/ (n) = mundur, fartuch
- 8.13 **volunteer work** (phr) = praca ochotnicza,
wolontariat

Listening and Reading (str. 96-97)

Useful Phrases/Sentences

- 8.14 **No, I guess not.** = Zapewne nie.
- 8.15 **It's almost finished.** = Prawie gotowe.
- 8.16 **That didn't hurt, did it?** = Nie bolało, prawda?
- 8.17 **Call the surgery for an appointment.** = Pro-
szę zadzwonić go gabinetu, aby umówić
się na wizytę.
- 8.18 **I'm afraid she's right.** = Obawiam się, że
ona ma rację.
- 8.19 **I guess I'll be out of action for a while.** =
Sądzę, że na jakiś czas będę wyłączony
z gry.
- 8.20 **You never pay attention to me!** = Nigdy nie
zwracasz uwagi na to, co mówię!

- 8.21 **There's nothing we can do about it.** = Nic
nie możemy na to poradzić.
- 8.22 **We won't argue about it.** = Nie będziemy
się o to sprzeczać.
- 8.23 **I'm only joking!** = Przecież tylko żartuję!
- 8.24 **Good for her!** = Punkt dla niej!
- 8.25 **It sounds like a great experience!** = To
brzmi jak wspaniałe przeżycie!

- 8.26 **frustrated** /frʌstrəɪtɪd/ (adj) = discon-
tented/sfrustrowany
Der.: frustration (n) = frustracja
frustratingly (adv) = frustrująco
- 8.27 **slip over** (phr) = poślizgnąć się na (czymś)
- 8.28 **slippery surfaces** (phr) = śliska podłoga/
nawierzchnia
- 8.29 **appointment** /əpɔɪntmənt/ (n) = wyzna-
czone spotkanie, wizyta
*Helen had a doctor's appointment at 10
o'clock.*
- 8.30 **be out of action** (phr) = być wyłączonym
z akcji/gry
- 8.31 **worry** /wʌri/ (v) = martwić się
Der.: worried (adj) = zmartwiony
worryingly (adv) = niepokojąco
Opp.: relax (v) = odprężyć się
- 8.32 **depressing** /dɪpreʃɪŋ/ (adj) = przygnębiający
Der.: depression (n) = depresja
- 8.33 **contract** /kɒntrækt/ (n) = umowa, kontrakt
- 8.34 **location** /ləʊkeɪʃən/ (n) = lokalizacja,
miejsce
*The house was in an ideal location, next to
the bus station.*

Vocabulary (str. 98)

- 8.35 **flight attendant** /flaɪt atəndənt/ (n) =
obsługa lotu, steward/esa
- 8.36 **warden** /wɔːrdən/ (n) = strażnik (np.
rezerwatu)
- 8.37 **curator** /kjʊərətər/ (n) = kustosz
- 8.38 **ticket inspector** /tɪkɪt ɪnspektər/ (n) =
kontroler biletów

- 8.39 **careers advisor** /kə'reɪz ədvaɪzər/ (n) = pracownik poradni szkolno-zawodowej
- 8.40 **lifeguard** /laɪfgɑːrd/ (n) = rescuer/ratownik
The lifeguard at the beach watches the water and rescues people who are in danger of drowning.
- 8.41 **nature reserve** (phr) = rezerwat przyrody
- 8.42 **the elderly** /ðiː ˈeldəʳli/ (n) = osoby starsze
Opp.: the young (n) = ludzie młodzi
- 8.43 **refugees** /ˈrefjuːdʒiːz/ (n pl) = uchodźcy
- 8.44 **chest** /tʃɛst/ (n) = bosom/klatka piersiowa
- 8.45 **ache** /eɪk/ (v) = suffer/boleć
- 8.46 **hurt (-hurt -hurt)** /hɜːrt/ (v) = boleć; zranić, skaleczyć się, odnieść uraz
Pete fell off the ladder and hurt his back.
Der.: hurtful (adj) = bolesny, obraźliwy
- 8.47 **soak** /soʊk/ (v) = wymoczyć
Der.: soaking (adj) = przemoczony
Opp.: dry (adj) = suchy
- 8.48 **plaster** /ˈplɑːstər/ (n) = opatrunek, gips

Listening (str. 98)

- 8.49 **twist** /twɪst/ (v) = skrócić
Der.: twister (n) = tornado
 twisted (adj) = pokrętny, skręcony
- 8.50 **ankle** /ˈæŋkəl/ (n) = kostka (w nodze)
Kate's ankle hurts because she twisted it two days ago.
- 8.51 **bruise** /bruːz/ (n) = siniak
Der.: bruised (adj) = posiniaczony
- 8.52 **knee** /niː/ (n) = kolano
- 8.53 **sprain** /sprɛɪn/ (v) = zwichnąć
Der.: sprained (adj) = zwichnięty
- 8.54 **wrist** /rɪst/ (n) = nadgarstek
- 8.55 **runny nose** (phr) = katar

Speaking (str. 99)

- 8.56 **hayfever** /ˈheɪfɪvər/ (n) = katar sienny
Every spring, Fiona gets a runny nose because of her hayfever.
- 8.57 **migraine** /mɪˈɡreɪn/ (n) = migrena
- 8.58 **measles** /miːzəlz/ (n) = odra

- 8.59 **sore** /sɔːr/ (adj) = bolesny, obolały
Der.: soreness (n) = obrzmienie
 sorely (adv) = srodze, wielce
- 8.60 **itchy** /ɪtʃi/ (adj) = swędzący
When John got the measles, the doctor advised him not to touch his itchy spots.
- 8.61 **blurred vision** (phr) = zamazany obraz
- 8.62 **rash** /ræʃ/ (n) = wysypka
- 8.63 **nausea** /nɔːziə/ (n) = mdłości
Der.: nauseous (adj) = przyprawiający o mdłości
- 8.64 **aching joints** (phr) = bolące stawy
The main symptoms of Stuart's illness were nausea and aching joints.

Listening and Reading (str. 102-103)

- 8.65 **develop** /dɪveləp/ (v) = evolve/rozwijać się
Der.: development (n) = rozwój
 developing (adj) = rozwijający się
- 8.66 **industry** /ɪndəstri/ (n) = przemysł
Der.: industrial (adj) = przemysłowy
- 8.67 **community** /kəmjuːnɪti/ (n) = społeczność
- 8.68 **dig wells** (phr) = kopać studnie
The villagers had to dig wells to find water.
- 8.69 **expert** /ˈɛkspɜːrt/ (n) = ekspert, specjalista
Der.: expertise (n) = wiedza fachowa
- 8.70 **share skills** (phr) = dzielić się umiejętnościami
Volunteers in Africa share their skills with the locals.
- 8.71 **qualified** /kwɒlɪfɪd/ (adj) = wykwalifikowany
Der.: qualifications (n) = kwalifikacje
- 8.72 **disabled** /dɪsəˈbld/ (adj) = handicapped/niepełnosprawny
Sarah is disabled; she has been in a wheelchair since the car accident.
Der.: disability (n) = niepełnosprawność
- 8.73 **support** /səpɔːrt/ (v) = wspierać, udzielać wsparcia
Whenever Jack has a problem he knows that his friends will be there to support him.
Der.: supportive (adj) = pomocny
 support (n) = wsparcie, podpora

- 8.74 **life skills** (phr) = podstawowe umiejętności życiowe
*Parents need to teach **life skills** to their children.*
- 8.75 **charitable** /tʃærɪtəbəl/ (adj) = charytatywny
*He's a member of a **charitable** organisation devoted to helping third-world countries to build dams.*
- 8.76 **the developing world** (phr) = kraje rozwijające się
- 8.77 **fortunate** /fɔːrtʃʊnɪt/ (adj) = lucky/mający szczęście
*He was **fortunate** enough to pass his exams without studying.*
Der.: fortune (n) = los, fortuna
Opp.: unfortunate = niefortunny, nieszczęśliwy
- 8.78 **development** /dɪveləpmənt/ (n) = rozwój
- 8.79 **role** /rəʊl/ (n) = rola
- 8.80 **relief** /rɪliːf/ (n) = ulga; niesienie pomocy
*It was such a **relief** that the heat wave was over.*
- 8.81 **long-term** /lɒŋ tɜːrm/ (adj) = długofalowy
*Providing an annual charity grant is not a **long-term** solution to deal with poverty.*
Opp.: short-term (adj) = krótkoterminowy
- 8.82 **needy** /niːdi/ (adj) = poor/ubogi, potrzebujący
*The charity provided clothes and food for **needy** people.*
Der.: need (n) = potrzeba
- 8.83 **committed to** /kəmɪtɪd tʊ/ (adj) = zaangażowany w, (szczerze) oddany (jakiś sprawie)
*The U.N. is **committed to** world peace.*
- 8.84 **overseas** /oʊvəˈsiːz/ (adv) = abroad/za granicą
- 8.85 **background** /bækgraʊnd/ (n) = pochodzenie (społeczne), środowisko
*He comes from a wealthy **background**. His parents own a very successful business.*
- 8.86 **basic** /beɪsɪk/ (adj) = podstawowy
Der.: basis (n) = podstawa
- 8.87 **form** /fɔːrm/ (v) = create/tworzyć
Der.: form (n) = forma; formularz
formal (ādj) = formalny
- 8.88 **lasting** /lɑːstɪŋ/ (adj) = permanent/trwały
*They both made an effort to form a **lasting** relationship.*
- 8.89 **establish** /ɪstæblɪʃ/ (v) = zakładać, ustalać
Der.: establishment (n) = placówka; założenie (np. firmy)
- 8.90 **priority** /praɪərɪti/ (n) = główne zadanie, priorytet
*She gives **priority** to her university studies.*
- 8.91 **self-contained** /self kənteɪnd/ (adj) = independent/niezależny
- 8.92 **foundation** /faʊndəɪʃən/ (n) = fundacja
*It is a **self-contained foundation** which is committed to helping the disabled.*
- 8.93 **dedicated (to sth/sb)** /dedɪkətɪd tʊ/ (adj) = oddany (czemuś/komuś), zaangażowany w
Der.: dedication = poświęcenie, dedykacja
- 8.94 **physical** /fɪzɪkəl/ (adj) = fizyczny
- 8.95 **specialist** /speʃjəlɪst/ (adj) = expert/specjalistyczny
Der.: specialist (n) = specjalista
special (adj) = specjalny
- 8.96 **donation** /daʊneɪʃən/ (n) = darowizna
Der.: donor (n) = ofiarodawca
- 8.97 **capable of** /keɪpəbəl ɒv/ (adj) = zdolny do
*She was a **dedicated** person **capable of** raising a family and holding a job at the same time.*
Der.: capability (n) = umiejętność, możliwość
Opp.: incapable (adj) = niezdolny
- 8.98 **determination** /dɪtɜːrɪneɪʃən/ (n) = strong will/wytrwałość, determinacja
- 8.99 **target** /tɑːɡɪt/ (n) = objective/cel

Communication (str. 103-104)

- 8.100 **local** /ləʊkəl/ (adj) = regional/lokalny
Der.: locality (n) = okolica, poblize
- 8.101 **reading tutor** (phr) = nauczyciel pomagający w nauce czytania
- 8.102 **announcement** /ənaʊnsmənt/ (n) = komunikat, ogłoszenie

Phrasal Verbs (str. 104)

- 8.103 **make out** /meɪk aʊt/ (phr v) = dostrzec, rozszyfrować
- 8.104 **make up** /meɪk ʌp/ (phr v) = zmyślać, wymyślać

- 8.105 **make up my mind** /meɪk ʌp maɪ maɪnd/ (phr v) = zdecydować się
- 8.106 **put on** /pʊt on/ (phr v) = wkładać (na siebie)
- 8.107 **put off** /pʊt of/ (phr v) = odkładać (na później)
- 8.108 **put through** /pʊt θru:/ (phr v) = połączyć (rozmowę telefoniczną)
- 8.109 **put sb up** /pʊt ʌp/ (phr v) = przenocować kogoś

Writing (str. 105)

- 8.110 **session** /seʃən/ (n) = sesja
We have three one-hour English sessions weekly.

- 8.111 **appreciate** /əpreɪʃiət/ (v) = być wdzięcznym (za), doceniać
- 8.112 **assistance** /əsɪstəns/ (n) = help/pomoc
Der.: assistant (n) = pomocnik
- 8.113 **find out** /faɪnd aʊt/ (phr v) = discover/dowiadywać się

What's in a word? (str. 105)

- 8.114 **Time is a great healer.** = Czas leczy rany.
- 8.115 **If you play with fire, you get burnt.** = Kto igra z ogniem, ten się sparzy. (Ten kto ryzykuje, musi liczyć się z porażką).
- 8.116 **Feed a cold and starve a fever.** = Jedzenie jest lekarstwem na przeziębienie, a głód na gorączkę.

VOCABULARY EXERCISES

1 W luki wpisz wyrazy pochodne, utworzone od słów podanych w nawiasie.

1 Mr Rawlings is considered to be one of the best in the country. (surgery) 2 The medicine the doctor gave Mrs Jones made her feel (nausea) 3 It says here that a part-time is needed to help out at the local kindergarten. (assistance)	4 Not many people have the necessary to organise such a rescue operation. (expert) 5 It's time the management made an effort to improve relations. (industry) 6 She didn't think her should prevent her from getting the job. (disabled)

2 Zakreśl wyraz, który nie pasuje do pozostałych.

1 migraine – measles – fever – disabled 2 frustrating – starving – worrying – depressing 3 relief worker – doctor – surgeon – nurse	4 warden – curator – inspector – volunteer 5 specialist – expert – proficient – donor

3 Zakreśl właściwą odpowiedź.

<p>1 A: There's nothing we can do about it.
 B: a No, I guess not.
 b We won't argue about it.</p> <p>2 A: I've been feeling nauseous recently.
 B: a Call the surgery for an appointment.
 b I guess you'll be out of action for a while.</p> <p>3 A: Jo's doing volunteer work now.
 B: a Is she an attendant?
 b Good for her!</p> | <p>4 A: An aspirin won't help your migraine.
 B: a I'm afraid she's right.
 b There's nothing we can do about it.</p> <p>5 A: Jerry's very self-contained, isn't he?
 B: a Yes, he loves company.
 b Yes, he's very independent.</p> |
|--|--|

4 Uzupełnij zdania wyrazami przeciwstawnymi do podanych w nawiasach.

1 He hung out his washing to in the warm breeze. (soak) 2 He was very to survive the plane crash. (unfortunate) 3 The are full of energy (elderly)	4 The best thing to do is when you are feeling tense. (worry) 5 Jane was very when she heard she couldn't go to university. (pleased)

5 a) Utwórz rzeczowniki złożone.

relief	advisor
life	nose
runny	worker
ticket	attendant
careers	skills
flight	inspector

b) Uzupełnij poniższe zdania, używając utworzonych wcześniej rzeczowników.

1 The asked me if I wanted more coffee. 2 One of the symptoms of this allergy is a 3 The is going to talk about new trends in science and technology.	4 are sometimes more important than formal qualifications. 5 The asked him to pay the fine. 6 He works as a He likes helping people.

6 Wybierz odpowiedni wyraz.

<p>1 She is of touching her toes without bending her knees.
A able B capable C good</p> <p>2 Living on his own will teach him to care of himself.
A take B have C make</p> <p>3 Your arm must remain in a plaster for at least two weeks.
A cast B cup C chest</p> <p>4 Drinking fresh orange juice once a day is good you.
A to B of C for</p> | <p>5 He rarely attention to his Maths teacher.
A pays B gives C takes</p> <p>6 You should stand in the queue and wait for your
A right B turn C session</p> <p>7 The doctor said that only an operation would improve Jane's vision.
A broken B disabled C blurred</p> <p>8 Ronaldo was out of because of his leg injury.
A match B order C action</p> |
|---|--|

 GRAMMAR

Question tags – Krótkie pytania na końcu zdania

- Termin **question tag** oznacza krótkie pytanie dodane do zdania twierdzącego lub przeczącego. Tworzymy je, używając formy pytającej czasownika modalnego lub też posiłkowego właściwego dla danego czasu czy konstrukcji oraz odpowiedniego zaimka osobowego, odpowiadającego podmiotowi zdania.
Tom is a doctor, isn't he?
- Pytań typu **question tags** używamy w rozmowie, spodziewając się potwierdzenia ze strony słuchacza lub też, gdy nie wiemy, czy coś jest prawdą czy też nie.
- Zdania **twierdzące** wymagają **przeczącej** formy czasownika w **question tag**.
Mary has gone to the shopping centre, hasn't she? – Mary poszła do centrum handlowego, prawda?
- Zdania **przeczące** wymagają **twierdzącej** formy czasownika w **question tag**.
He can't be a tennis player, can he? – To niemożliwe, żeby on był tenisistą, prawda?
- Kiedy orzeczenie zdania jest w czasie **Present Simple**, w **question tag** używamy **do/does**.
Melissa works for an art gallery, doesn't she? – Melissa pracuje dla galerii sztuki, prawda?
- Kiedy orzeczenie w zdaniu jest w czasie **Past Simple**, w pytaniu **question tag** używamy **did**.
He delivered the parcel, didn't he? – On dostarczył tę paczkę, prawda?
- Zdania, w których występują przysłówki o negatywnym znaczeniu, jak **never** – nigdy, **rarely** – rzadko, **seldom** – rzadko czy **hardly** – ledwo, wymagają twierdzącej formy czasownika w **question tag**.
They never spend their summer holidays abroad, do they? – Oni nigdy nie spędzają wakacji za granicą, prawda?
- Niektóre czasowniki i wyrażenia wymagają specyficznych form w pytaniach **question tag**.
 - I am – aren't I? *I'm right, aren't I?* – Mam rację, prawda?
 - Forma rozkazująca – will you/won't you? *Turn off the lights, will you/won't you?* – Zgaś światło, proszę.
 - Don't – will you? *Don't shout, will you?* – Nie krzycz, proszę.
 - Let's – shall we? *Let's go for a walk, shall we?* – Chodźmy na spacer, dobrze?
 - I have (got) [= mieć] – haven't I? *They have (got) two cars, haven't they?* – Oni mają dwa auta, prawda?
 - I have [inne znaczenia] – don't I? *She has breakfast at 8 o'clock, doesn't she?* – Ona je śniadanie o 8, prawda?
 - There is – isn't there? *There's a flight to Toronto tonight, isn't there?* – Wieczorem jest lot do Toronto, prawda?
 - This/That is – isn't it? *That's your sister, isn't it?* – To (jest) twoja siostra, prawda?

UWAGA: Pytania typu **question tag** najczęściej tłumaczymy na język polski używając, **prawda/nieprawda?**, ale – w zależności od kontekstu wypowiedzi – możemy użyć innych sformułowań, takich jak **dobrze?** lub **czyż nie?**

Intonation – Intonacja

- Jeśli mówiący jest pewny odpowiedzi i oczekuje od słuchacza jedynie potwierdzenia, *question tag* wypowiedzi się z intonacją opadającą. (↘)
You live in London, don't you? (↘)
- Jeśli mówiący nie jest pewny, jaką uzyska odpowiedź, i chce sprawdzić daną informację, *question tag* wypowiedzi się z intonacją rosnącą. (↗)
She didn't call, did she? (↗)

Short Questions – Krótkie pytania

- Krótkie pytania używane są w toku rozmowy, aby okazać zdziwienie lub zainteresowanie. Występują w formie przeczącej lub twierdzącej, w zależności od tego, czy wypowiedź, do której się odnoszą była przecząca czy twierdząca. Tworzymy je, używając odpowiedniego czasownika posiłkowego lub modalnego i zaimka osobowego.
A: *We **went** to the circus?* = *Byliście w cyrku.*
B: ***Did** you?* = *Naprawdę?*
A: *I **don't** eat meat.* = *Nie jadam mięsa.*
B: ***Don't** you?* = *Naprawdę?*
- Zamiast czasownika posiłkowego + zaimka osobowego, możemy użyć **Oh, yes?** lub **Really?**
A: *We had a great time at the party.* = *Świetnie bawiliśmy się na tej prywatce.*
B: ***Really?** I'm glad you enjoyed yourselves.* = *Naprawdę? Cieszę się, że miło spędziliście czas.*
A: *She loves spicy food.* = *Ona uwielbia pikantne jedzenie.*
B: ***Oh, yes?** I like it, too.* = *Naprawdę? Ja też.*

Reported Speech – Mowa zależna

- **Mowa zależna** to przekazywanie czyjejś wypowiedzi, ale bez bezpośredniego cytowania. W zdaniach w mowie zależnej nie ma cudzysłowu. Spójnik **that** może, lecz nie musi być użyty po czasowniku (say, tell, suggest itp.) wprowadzającym przytaczaną wypowiedź.
He said (that) he would join the tennis club. – *Powiedział, że zapisze się do klubu tenisowego.*

Reported Statements – Zdania oznajmujące w mowie zależnej

- W mowie zależnej zaimki osobowe oraz określniki i zaimki dzierżawcze zmieniają się zgodnie z logiką przekazywanych treści.
Paul said, "I'm listening to my new CD."
*Paul said that **he** was listening to **his** new CD.*

Out-of-date reporting – Relacja oddalona w czasie

- Zazwyczaj przytaczamy czyjeś słowa jakiś czas po tym, kiedy zostały wypowiedziane, stąd czasownik w zdaniu nadrzędnym wprowadzający przytaczaną wypowiedź, jest w czasie **Past Simple**. Czasy w zdaniu podrzędnym muszą wówczas być zmienione zgodnie z następującym schematem:

Mowa niezależna	Mowa zależna
Present Simple <i>"I need a holiday," she said.</i>	Past Simple <i>She said (that) she needed a holiday.</i>
Present Continuous <i>"She's cooking," he said.</i>	Past Continuous <i>He said (that) she was cooking.</i>
Present Perfect <i>"I've been to Italy twice," she said.</i>	Past Perfect <i>She said (that) she had been to Italy twice.</i>
Past Simple <i>"I saw a great film," he said.</i>	Past Perfect <i>He said (that) he had seen a great film.</i>
Future (will) <i>"We'll go to the supermarket," they said.</i>	Conditional (would) <i>They said (that) they would go to the supermarket.</i>

- Zgodnie z logiką przekazywanych treści, również pewne słowa i wyrażenia dotyczące relacji czasowych muszą być odpowiednio zmienione:

now	→ then, at that time	last week	→ the week before, the previous week
today, tonight	→ that day, that night	next week	→ the week after, the following week
yesterday	→ the day before, the previous day	ago	→ before
tomorrow	→ the next/following day	here	→ there
this week	→ that week	come	→ go

- Jeśli czasownik w zdaniu nadrzędnym wprowadzający przytaczaną wypowiedź ma formę czasu **Present** lub **Present Perfect**, czasy w zdaniu podrzędnym nie ulegają zmianie w mowie zależnej.
*"I never **go** to bed late," says Alison. → Alison **says** (that) she never **goes** to bed late.*

Up-to-date reporting – Relacja bieżąca

- Jeśli przytaczamy czyjeś słowa niedawno po tym, jak zostały wypowiedziane, czasy w zdaniu podrzędnym mogą zmienić się lub pozostać niezmienione w mowie zależnej.

Mowa niezależna: *"I'm having dinner with Mike tonight," Susan said.*

Mowa zależna: *Susan said she **is having/was having** dinner with Mike tonight.*

Say – Tell – Powiedzieć

Czasowniki **say**, jak i **tell**, które znaczą właściwie to samo, mogą występować w mowie niezależnej i zależnej, choć mają różne schematy składniowe.

- **Tell + dopełnienie (me/him/her itd.)**

*She **told us (that)** Mr Smith was busy.* – Powiedziała nam, że pan Smith jest zajęty.

*He **told the teacher (that)** he hadn't done his homework.* – Powiedział nauczycielowi, że nie zrobił zadania.

- **Say + to + dopełnienie**

*She **said to me (that)** she wanted to go to bed early.* – Powiedziała mi, że chce wcześniej pójść spać.

- **Say bez dopełnienia**

*She **said (that)** she wanted to go to bed early.* – Powiedziała, że chce wcześniej pójść spać.

Say i **tell** występują w różnych utartych wyrażeniach:

Say: *good morning/afternoon/...* – powiedzieć dzień dobry/do widzenia itd.;

something/anything/... – powiedzieć coś/cokolwiek itd.;

so – powiedzieć, że tak;

a few words – powiedzieć parę słów

Tell: *the truth* – powiedzieć prawdę; *the difference* – widzieć różnicę; *a lie* – kłamać;

sb a secret – zdradzić komuś sekret; *sb the way* – wskazać komuś drogę;

sb a story – opowiedzieć komuś historyjkę; *one from another* – rozróżnić jedno od drugiego;

the time – powiedzieć, która jest godzina; *one's fortune* – przepowiadać czyjaś przyszłość

Could/Couldn't

- **Could/couldn't** używamy, mówiąc o umiejętności, którą ktoś posiadał/której nie posiadał w przeszłości. Zazwyczaj **could/couldn't** wskazuje na to, że ktoś w ogóle potrafił coś zrobić/nie potrafił czegoś zrobić, nie dotyczy więc żadnej konkretnej sytuacji w przeszłości.

*I **could** play the piano very well when I was young.* – Umiąłem bardzo dobrze grać na fortepianie, gdy byłem młody.

*She **couldn't** ski when she was five years old.* – Ona nie umiała jeździć na nartach, kiedy miała pięć lat.

Was/Were able to

- **Was/were able to** oznacza, że ktoś był w stanie coś zrobić w pewnej konkretnej sytuacji w przeszłości. W przeczeniu możemy użyć **wasn't/weren't able to** lub **couldn't**.

*We **were able to** reach the top of the mountain. – Zdołaliśmy dotrzeć na szczyt. (Udało nam się dotrzeć na szczyt góry).*

*He **wasn't able to/couldn't** see the lights in the village because of the fog. – **Nie mógł** dostrzec świateł w wiosce z powodu mgły.*

Used to

- Konstrukcji **used to + bezokolicznik** używamy, aby wyrazić stan, który istniał w przeszłości, a który już nie istnieje, albo mówiąc o zwyczajowej, (regularnie) powtarzanej czynności przeszłej, która obecnie nie ma miejsca. **Used to + bezokolicznik** możemy zastąpić w zdaniu czasem **Past Simple**, bez żadnej zmiany znaczenia.

*He **used to walk**/He **walked** to work until he got a car. – On **chodził** do pracy na piechotę zanim nie kupił sobie samochodu. (Już nie chodzi na piechotę).*

- Konstrukcji **used to + bezokolicznik** nie używamy w odniesieniu do czynności, które wydarzyły się w konkretnym momencie w przeszłości. W takich zdaniach konieczny jest czas **Past Simple**.

*We **went** for a swim on Sunday. – W niedzielę poszliśmy pływać. (NIE: ~~We used to go for a swim on Sunday.~~)*

GRAMMAR EXERCISES

7 Wpisz: *said – told, could/couldn't – was/were/n't able to* lub *used to/didn't use to*.

1, Unfortunately, they get her to the hospital in time. 2 Dad us a wonderful story last night. 3 I'm upset because Jane something horrible to me this morning. 4 When he went into the kitchen he smell the aroma of spices. 5 Although their journey was long and dangerous, the villagers reach the refugee camp.	6 As a child, Michael suffer from hayfever every summer. 7 Not being an expert, Helen solve the problem. 8 She walk until she was three years old. 9 I like that restaurant but it's a lot better now. 10 The doctor him that he should stay in bed for a week.

8 Uzupełnij poniższe zdania odpowiednią formą *question tag*.

1 Mr Parker is a surgeon,?	4 Gavin has broken his arm,?
2 You weren't hurt,?	5 You have an appointment,?
3 Give her some medicine for her migraine,
.....?	6 Let's go out,?

9 Przekształć podane zdania, używając słowa napisanego **łustym drukiem**. Nie należy zmieniać formy tego wyrazu. Łącznie z nim możesz wpisać od dwóch do pięciu słów.

1 "It's not far to the refugee camp," they said.
us They
..... far to the refugee camp.	3 "You'll have to dig wells to find water," said
the relief worker.
they The relief worker said that
..... dig wells to find water.
2 "You never pay any attention to me!" she said
to him.
he She said that
..... to her.	4 Donald said he thought he would be out of
action for a while.
think "I
out of action for a while."

REVISION SECTION – POWTÓRKA

10 W każdą z luk wpisz jeden wyraz.

1 Andrew went to the doctor's this morning,
..... he?	5 They us that they would
be here at 10 o'clock.
2 I think I'll put my new blue
shirt tonight.	6 I've got a terrible stomach
I don't feel well at all.
3 She to play the violin
when she was younger.	7 It took the firemen three hours to
out the fire.
4 Laura has never been to Italy,
she?	8 Last winter Joe slipped on
some ice and broke his ankle.

Episode 8 – The Adventures of Huckleberry Finn – Peter Wilks' Funeral

(str. 106)

- E8.1 **funeral** /fjuːnərəl/ (n) = pogrzeb
E8.2 **lie** /laɪ/ (v) = kłamać
E8.3 **prove** /pruːv/ (v) = udowodnić
Der.: provable (adj) = możliwy do udowodnienia
E8.4 **mark** /mɑːrk/ (n) = znamię
The mark on his shoulder proved that he was guilty.

- E8.5 **bury** /beri/ (v) = pochować
Der.: burial (n) = pogrzeb, pochówek
E8.6 **coffin** /kɒfɪn/ (n) = trumna
E8.7 **rope** /rəʊp/ (n) = lina
E8.8 **old fool** (phr) = stary głupiec
Jim is an old fool and you shouldn't trust him.

VOCABULARY EXERCISES

1 Uzupełnij poniższe zdania, wpisując jeden z podanych wyrazów.

- lies • prove • mark • rope • old fool

- 1 They used a to tow his car.
- 2 Everybody in the village thinks he is a(n)
- 3 His parents don't trust him because he always to them.
- 4 He made a with a pen on the new desk.
- 5 She was able to that what she was saying was true.